

Är lidande hos djur vid jaktträning och anlagsprov accepterat av allmänheten?

– en experimentell studie

*Do we accept suffering of animals during hunting activities in enclosures?
- an experimental study*

Irmeli Falk

Examensarbete/Självständigt arbete • 15 hp

Sveriges lantbruksuniversitet, SLU

Fakulteten för veterinärmedicin och husdjursvetenskap, Institutionen för husdjurens miljö och hälsa

Etologi och djurskyddsprogrammet

Uppsala 2020

Ar lidande hos djur vid jaktträning och anlagsprov accepterat av allmänheten?
– en experimentell studie

Do we accept suffering of animal during hunting activities? - an experimental study

Irmeli Falk

Handledare: Therese Rehn, Sveriges lantbruksuniversitet, Institutionen för husdjurens miljö och hälsa

Examinator: Helena Röcklinsberg, Sveriges lantbruksuniversitet, Institutionen för husdjurens miljö och hälsa

Omfattning: 15 hp

Nivå och fördjupning: G2E

Kurstitel: Självständigt arbete i biologi

Kurskod: EX0867

Program/utbildning: Etologi och djurskyddsprogrammet

Kursansvarig inst.: Institutionen för husdjurens miljö och hälsa

Utgivningsort: Uppsala

Utgivningsår: 2020

Nyckelord: Hunting, trial, attitudes, dog, wild boar (*Sus scrofa*), badger (*Meles meles*), injury

Sveriges lantbruksuniversitet

Fakulteten för veterinärmedicin och husdjursvetenskap

Publicering och arkivering

Godkända självständiga arbeten (examensarbeten) vid SLU publiceras elektroniskt. Som student äger du upphovsrätten till ditt arbete och behöver godkänna publiceringen. Om du kryssar i **JA**, så kommer fulltexten (pdf-filen) och metadata bli synliga och sökbara på internet. Om du kryssar i **NEJ**, kommer endast metadata och sammanfattning bli synliga och sökbara. Fulltexten kommer dock i samband med att dokumentet laddas upp arkiveras digitalt.

Om ni är fler än en person som skrivit arbetet så gäller krysset för alla författare, ni behöver alltså vara överens. Mer information om publicering och arkivering går att hitta här: <https://www.slu.se/site/bibliotek/publicera-och-analysera/registrera-och-publicera/avtal-for-publicering/>.

JA, jag/vi ger härmed min/vår tillåtelse till att föreliggande arbete publiceras enligt SLU:s avtal om överlåtelse av rätt att publicera verk.

NEJ, jag/vi ger inte min/vår tillåtelse att publicera fulltexten av föreliggande arbete. Arbetet laddas dock upp för arkivering och metadata och sammanfattning blir synliga och sökbara.

Abstract

In 2018 a new animal protection law was presented by the Swedish government, and in that law, it is written that animals shall not be exposed to unnecessary suffering during training or trial. The government has assigned authorities three different tasks to investigate animal welfare of badgers (*Meles meles*) during hunting trial, welfare of wild boar (*Sus scrofa*) in enclosed fields and transfer of wild animals in enclosures to the wild. When hunters test their hunting dogs on wild animals in enclosures, unnecessary suffering can happen. Training and hunting trials are important because we test the dogs to find out if they are suitable to be used in hunting later. The aim of this study was to investigate animal welfare during hunting trials and training and occurrence of injury. In this study the public was asked what they thought about hunting trials and training on badger and wild boar in enclosed fields. In total, 84 people participate in the survey, 44% were dog owners and 7% of them used their dog in hunting. Among participants, 50 % were against the use of wild animals in hunting trials and training, and 56% answered that the utility should not be more important than suffering of animals. In this survey people answered that it is more acceptable to use wild boar than badgers in hunting trials and training of dogs. When we asked the owner of the enclosures and hunting organisations about the occurrence of injury in both wild animal and dog, the answer was that it was almost zero injuries. They also answered that hunting trial and training has improved a lot through the last years, so injuries could have been more common before. Previous studies of hunting wild boar conclude that stress do not affect them in a negative way, and that, after being hunted, they can go back to normal state. But badgers can be affected over several days after participated in a hunting trial, that concludes that the stress badgers are exposed to has negative effects and interrupts their normal behaviour.

Keywords: Hunting, trial, attitudes, dog, wild boar (Sus scrofa), badger (Meles meles), injury

Innehållsförteckning

Tabellförteckning	8
Figurförteckning	9
1. Inledning	11
1.1. Regeringens tidigare arbete med anlagsprov.....	11
1.2. Grytanlagsprov i konstgryt.....	13
1.2.1. Anlagsprov i vilthägn.....	14
1.3. Jakt på vildsvin.....	15
1.3.1. Jakt på grävling	16
1.4. Lagstiftning.....	16
1.5. Jakt med hund.....	18
2. Syfte	19
2.1. Frågeställningar.....	19
3. Material och metod	20
3.1. Litteraturstudie.....	20
3.1.1. Enkätundersökning.....	20
3.1.2. Intresseorganisationer och anläggningar	21
3.2. Begränsningar	21
3.3. För- och nackdelar med vald metod	22
4. Resultat	23
4.1. Resultat enkätundersökning	23
4.1.1. Statistik från organisationer och anläggningar.....	26
5. Diskussion	27
5.1. Allmänhetens syn på jaktprov	27
5.2. Arbetet hos anläggningar och organisationer	29
5.3. Stress	30
5.4. Jaktetik	31
5.5. Arbetets påverkan i ett hållbarhetsperspektiv	32

5.6.	Framtida forskning.....	33
5.7.	Slutsats.....	33
6.	Populärvetenskaplig sammanfattning	34
7.	Tack.....	36
8.	Litteraturförteckning.....	37
Bilaga 1.	Protokoll grytanlagsprov.....	41
Bilaga 2.	Protokoll hägttest.....	42
Bilaga 3.	Enkät.....	43

Tabellförteckning

Tabell 1. Fråga 8: Är det acceptabelt att använda levande vilda djur vid jaktprov	24
Tabell 2. Jämförelse av resultat mellan grupperna hundägare N=44, icke hundägare N=40, jägare N=13 och icke jägare N=71	24
Tabell 3. Antalet inrapporterade prov till SKK i grytanlagsprov med grävling och anlagsprov på vildsvin i hägn.....	26

Figurförteckning

Figur 1. Skiss över provgryt för grytanlagsprov (SKK,2017)	14
Figur 2. Acceptans av användandet av hund och grävling i grytanlagsprov (N=84).	25
Figur 3. Acceptans av användandet av hund och vildsvin i anlagsprov i hägn (N=84).....	25

1. Inledning

Under 2018 trädde en ny djurskyddslag i kraft och det medförde att regeringen behövde syna hur djurskyddet ser ut under anlagsprov med levande grävling och träning och prov i vilthägn. Enligt 1kap 2§ Djurskyddslagen (2018:1192) gäller Djurskyddslagen djur som hålls av människan och enligt 2kap 1§ Djurskyddslagen (2018:1192) att djur ska skyddas från onödigt lidande och sjukdom. Att använda levande djur som utsätts för lidande under tävling och prov är förbjudet enligt 3 kap 1§ Djurskyddslagen (2018:1192). I anlagsprov som anläggningar arrangerar används levande grävlingar och vildsvin för att se vilka hundar kan användas inom jakt. Under anlagsproven kan grävlingar och vildsvin utsättas för stress och skador vilket kan ifrågasättas om det är onödigt lidande som kunde undvikas, detta trots att grävlingarna och vildsvinen i detta fall hålls av människan. Regeringen beslutade under 2019 om tre myndighetsuppdrag (Regeringen, 2019) som ska utredas. Jordbruksverket och Naturvårdsverket ska enligt det första uppdraget undersöka för- och nackdelar med grytanlagsprov, välfärden hos grävling, alternativa metoder samt samhällskonsekvenser om proven inte tillåts (Regeringen, 2019). Det andra uppdraget är att undersöka om det finns ytterligare behov av reglerande av djurskyddet vid utsättning av vilda djur för jakt- och fiskeändamål, vilket Jordbruksverket ska utreda (Regeringen, 2019). Det tredje uppdraget är att djurvälståndet ska utvärderas vid träning inför prov och vid anlagstest i vilthägn. Jordbruksverket och Naturvårdsverket ska undersöka lidandet hos djuren, hur stor samhällsnytta är samt om det finns alternativa metoder till användandet av levande djur (Regeringen, 2019).

1.1. Regeringens tidigare arbete med anlagsprov

Användandet av levande grävling vid grytanlagsprov har diskuterats under en längre tid. Mellan år 1994-1996 skickade Bengt Silfverstrand och Kurt Ove Johansson in 3 st motioner till regeringen om förbud mot jakt på grävling i gryt, jaktträning i konstgryt på grävling, samt privat innehav av levande grävling (Riksdagen, 2020). I motionen (1993/94:Jo803) år 1994 av Silfverstrand och Johansson till regeringen skriver de att grytanlagsproven motiveras av behovet av att testa hundens skärpa, vilket dock ofta lett till slagsmål och bitskador på både

hund och grävling (Silfverstrand & Johansson, 1994). Jordbruksverket beskrev tidigare i en rapport att det är viktigt att testa hunden innan den används i riktig jakt (Silfverstrand & Johansson, 1994), vilket Silfverstrand och Johansson beskriver som ett godkännande att djuren utsätts för ett visst lidande. Svenska Veterinärförbundet kritiserade också Jordbruksverkets beslut och att det borde finnas en alternativ metod till användandet av levande grävling (Silfverstrand & Johansson, 1994). Svenska veterinärförbundet beskrev vidare att det kan ifrågasättas om det är etiskt rätt att använda ett djur i jaktträning och prov där chansen att fly inte finns (Silfverstrand & Johansson, 1994). Användandet av levande grävling vid grytanlagsprov är enligt samma förf (?) något som inte lever upp till djurskyddslagen och bör därför förbjudas (Silfverstrand & Johansson, 1994). Efter motionen (1993/94:Jo803) år 1994 av Silfverstrand och Johansson hänvisar riksdagen till att strängare regler har införts i jaktförordningen angående utförandet av träning av hund i gryt och ny utformningen av konstgryt har införts i motionerna år 1995 (1994/95:Jo812) samt 1996 (1996/97:Jo915) av Silfverstrand & Johansson. Alla tre motioner fick avslag angående förbudet av användandet av levande grävling. År 1997 skickade Silfverstrand in en egen motion (1997/98:Jo911) om att förbjuda användandet av levande grävling, som avslogs.

När regeringen överlämnade propositionen om ny djurskyddslag till riksdagen år 2018 bestämdes det att grytanlagsprov med levande grävling ska undantas från paragrafen om förbudet av onödigt lidande vid träning och prov. Utredningen som gjordes inför den nya djurskyddslagen talade för att fasa ut användningen av levande grävling vilket mottogs positivt av flera instanser. Regeringen ansåg också att med hänsyn till det lidande som grävlingen kan utsättas för vid träning och prov bör användandet vid grytanlagsprov ifrågasättas. Jordbruksverket skrev även till regeringen att lidandet är högre än behovet av grytanlagsprov. Det fastslogs att grytanlagsprov går emot den nya djurskyddslagen, men en del av underlaget var över 10 år gammalt. Frågan om hur stor samhällsnyttan är gjorde att nya uppdrag behövdes för att undersöka motiveringarna för användandet av levande grävling vid grytanlagsprov.

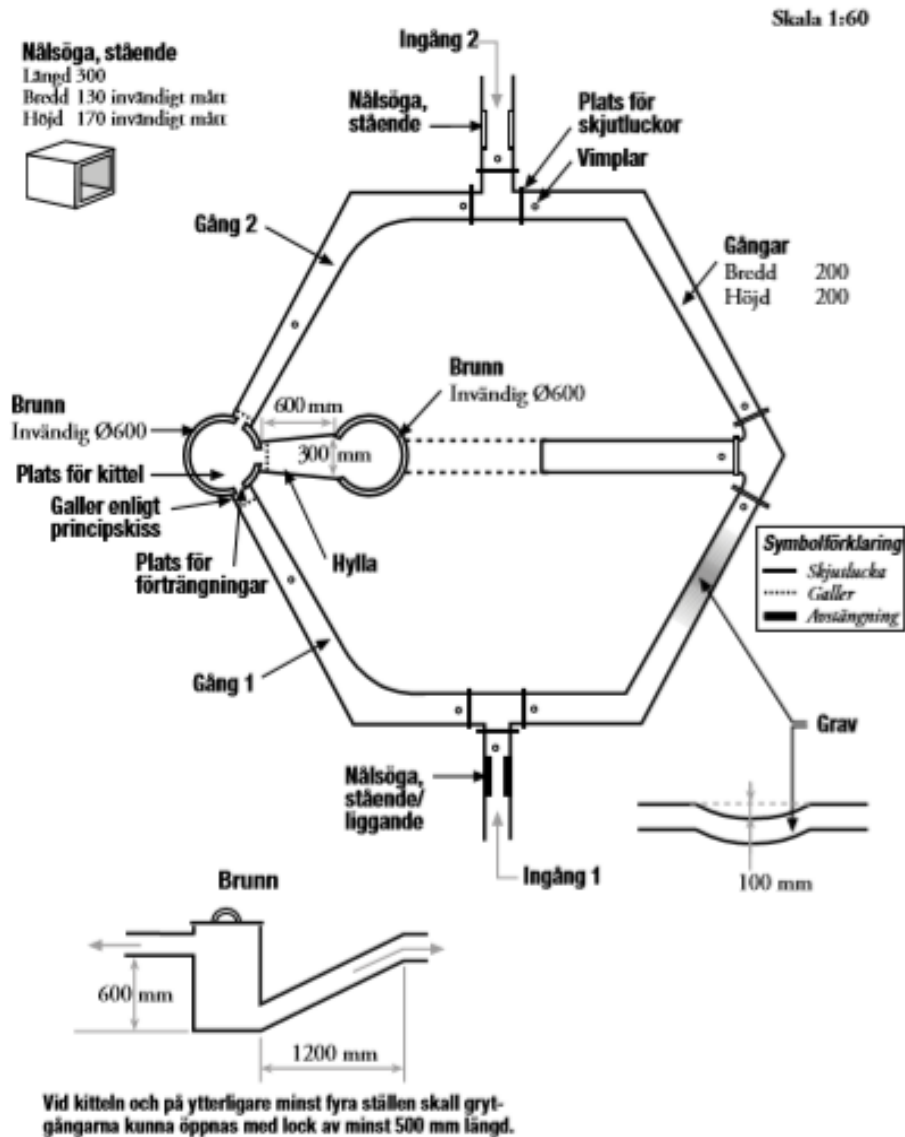
Flera motioner har skickats in till regeringen och de har ofta fått avslag men det visar att personer sedan 1990-talet har ansett att användandet av levande grävling bör förbjudas. Men frågan om huruvida det är acceptabelt att man använder vildsvin i vilthägn är inte lika stor, däremot ansågs det att Jordbruksverket bör se över reglerna för vildsvin i vilthägn i regeringens proposition till riksdagen år 2018.

1.2. Grytanlagsprov i konstgryt

Grytjaktprovet utförs på grävling, räv samt mårhund. Detta arbete inriktas på grävling som djur i grytjaktprov. Regler för grythundsarbete som beskrivs i nästa stycke är upprättat av, Svenska kennelklubben (SKK) (2017).

Ändamålet med grytanlagsprov är att avgöra om hunden är lämplig för grytjakt för att minska risken för skador på hund och vilda djur. Enligt SKK bör jakthundar inneha ett godkänt resultat i grytanlagsprov innan de används i grytjakt för eget bruk. Grytjaktprovet för grythundar kan bestå av 4 olika provformer:: grytanlagsprov, grytkaraktärsprov, grytapporiteringsprov och grytjaktprov. I detta arbete kommer provformen grytanlagsprov att granskas, detta för att det är i just det provet levande grävling används som provdjur. Grytanlagsprov utförs i ett provgryt där en grävling placeras i en kittel, se figur 1. Ändamålet är att bedöma hundens beteende i helhet i de olika momenten. Momenten som bedöms är hundens arbete mot grävlingen, jaktlust, skall och sökarbetet (bilaga 1, protokoll för bedömare). Om en grävling uppvisar ”hög stress” i kitteln, ska provet avbrytas och grävlingen bytas ut. Ett galler ska vara placerat i alla 3 gångar till kitteln och så nära kitteln som möjligt, men hund och grävling ska inte ha möjlighet till kontakt med varandra. Kitteln som grävlingen är placerad i är vridbar för att öppningen till kitteln ska kunna förflyttas mellan gångarna. Ett exempel på hur det kan gå till är att hunden ska uppsöka grävlingen i gång 1 först, för att sedan återigen i gång 2 uppsöka grävlingen. Detta för att bedöma hundens arbete i de olika momenten. Under sammanhängande 8 minuter ska hunden arbeta aktivt mot grävlingen för att bli godkänd och hunden får vara i kitteln under en maxtid på 15 minuter. Om hunden har agerat ”mycket aggressivt” vid 2 tidigare tillfällen är deltagande i grytjaktprov inte tillåtet.

Skiss över provgryt för grytanlagsprov

Figur 1. Skiss över provgryt för grytanlagsprov (SKK, 2017)

1.2.1. Anlagsprov i vilthägn

Man utför jaktprov med hundar på olika djur i vilthägn. Djur som man kan utföra anlagsprov på är vildsvin, älg och hare. Detta arbete riktar in sig på vildsvin som djur vid anlagsprov i vilthägn. I nästa stycke beskrivs reglerna som SKK (2017) har upprättat för prov och träning av jakthundar i vilthägn.

Enligt reglerna (SKK, 2017) för anlagsprov på vildsvin i hägn som har hämtats från SKKs webbsida (skk.se), är ändamålet med anlagsprovet att avgöra om hunden är

lämplig för att använda inom vildsvinsjakt. Anlagsprov får utföras under hela året och man tar hänsyn till vädret och temperaturen. Svenska kennelklubbens Jakthundsklubb (SKKs JhK) avgör om en anläggning med vilthägn för vildsvin är godkänd för att utföra proven i samt om antalet vildsvin är tillräckligt och är lämpliga som provdjur (SKK,2017). Det som avgör om ett vildsvin är lämpligt är vildsvinens beteende och storlek och om ett vildsvin i ett vilthägn anses vara olämpligt ska det ersättas med ett nytt provdjur. Hundar som tidigare har uppvisat aggressivitet vid träning eller prov fler än 3 gånger får inte delta vid anlagsprov. Enligt SKKs JhKs regler är ett vilthägn godkänt om det upprätthåller en miljö för vildsvin och hundar som erbjuder ett naturligt beteende för båda arter. Under provet ska jakthunden vara utrustad med en GPS-sändare samt, enligt SKKs JhKs rekommendation, en skyddsväst som inte begränsar hundens rörelsefrihet. Under anlagsprovet ska hunden uppsöka och hitta vildsvin inom 30 minuter från provets start, samt arbeta med skallgivning i 15 minuter och sammanlagt får anlagsprovet inte överstiga 60 minuter. Hunden ska agera självständigt och målmedvetet, men om hunden orsakar skada på vildsvin avbryts provet omedelbart. För protokoll som bedömare ska fylla i under anlagsprov i vilthägn, se bilaga 2.

1.3. Jakt på vildsvin

Populationen av vildsvin ökar kraftigt i Sverige och vildsvin har blivit ett problem för bönder då de skadar grödor på åkrar (Thurfjell, *et.al.*, 2009). Därav ökar jakten på vildsvin och jägare använder jakthund för att göra jakten mer effektiv.

Under jakt reagerar vildsvin med att antingen hitta skydd, genom att fly eller attackera, dock påverkas reaktionen av hur jakten har gått till (Thurfjell. *et.al.*, 2013). En studie har visat att endast vildsvin som blir direkt jagade av jakthunden tar till beteende som flykt eller sökande av skydd (Scillitani, *et.al.*, 2010). När man utför anlagsprov i vilthägn är det för att hunden ska hitta viltet för att sedan driva det. Om vildsvin blir utsatta för drivande jakt ofta blir enskilda vildsvin splittrade från flocken under en längre tid (Scillitani, *et.al.*, 2010). Dock påverkar inte jakten vildsvin i någon högre grad, menar författarna, utan vildsvinen verkar acceptera de störningar som jakt kan bidra till enligt (Scillitani, *et.al.*, 2010). Enligt samma studie rekommenderades att undvika att vildsvin utsätts för upprepade jakttillfällen med drivande hund och de hundar som används i jakt bör vara väl utbildade.

I en studie skriven av Kokkinos, *et.al.*, (2019), där man har undersökt vildsvinsskador på jakthundar har data samlats in från 117st skadade jakthundar. Man såg i studien att skador var mer vanligt förekommande hos hanhundar som interagerat med galtar, samt att många jakthundar hade tidigare skador orsakade av vildsvin. Majoriteten av skadorna förekom vid buken, bröstkorgen och bakbenen,

och 95,6% av skadorna krävde operativa ingrepp (Kokkinos, *et.al.*, 2019). Man kan se i studien att när jakthundar skadas av vildsvin är skadorna allvarliga, men trots det återhämtar sig hundarna och kan efter tillfrisknande återgå till jakt.

1.3.1. Jakt på grävling

Grävlingar lever i grupper tillsammans med andra grävlingar i ett gryt och deras gemensamma revir kan variera mellan 50 ha och 150 ha, men varje grävling har ett eget mindre revir (Kruuk, 1978). Grävlingens syn är dåligt utvecklad vilket gör att grävlingens hörsel- och luktsinne spelar stor roll (Jensen, 1994). Motiverande beteenden som grävlingen har är bygga bo och födosök. På grund av den nedsatta synen är grävlingar lättskrämde. Grävlingen går i dvala under vinterperioden (november till mars), dock kan grävlingen lämna boet korta stunder vid mildare väder (Skoog, 1988). Trots att grävlingen går i dvala är det tillåtet att för hundar som är lämpliga för ändamålet att användas i grytanlagsprov året runt, enligt Jaktförordningen (1987:905). Grävlingen är allätare och kan ibland äta havre vilket kan förstöra böndernas åkrar, dock så har inte grävlingen en sådan påverkan att aktiv jakt är nödvändig (Karlsson, 2003), men tränade grythundar är viktigt vid spårning av skadade djur. Grävlingen är nattaktiva djur vilket gör att när grävlingen ska agera provdjur i grytanlagsprov dagtid störs den dagliga rytmen (Skoog, 1988). Svenska Grythundsklubben (2000) beskriver att grävlingar ”är försedda med ett starkt psyke och att möta jakthundar i sitt gryt uppskattas av grävlingen”. När en jakthund är aggressiv mot en grävling i ett gryt är risken förhöjd att djuren försöker bita varandra (Karlsson, 2003). I samma studie såg man att grävlingen fick ökad hjärtfrekvens och kroppstemperatur när hunden närmade sig kitteln, vilket kan tyda på att grävlingen blir stressad för att den inte kan fly och måste inta försvarsposition (Karlsson, 2003). Under ett grytanlagsprov blir grävlingen påverkad av hunden och av människan, vilket kan öka grävlingens stressnivå då den inte kan kontrollera sin situation (Jensen, 1996).

1.4. Lagstiftning

Myndighetsuppdragen uppstod efter att en ny djurskyddslag trädde i kraft, där paragrafer står skrivet som anlagsprov kan behöva undantag från för att få fortsätta anordnas. Som tidigare skrivet är det enligt 3 kap 1 § Djurskyddslagen (2018:1192) är det förbjudet att träna djur för eller använda djur vid tävling eller prov där djuren kan utsättas för onödigt lidande. Dock står det skrivet i 3 kap 8 § Djurskyddsförordningen att förbudet inte ska gälla vid grytanlagsprov för hundar där man använder levande grävling. Men man har ändå som skyldighet när man som människa håller djur att behandla djur väl och skydda dem från onödigt lidande, vilket står skrivet i 2 kap 1 § Djurskyddslagen (2018:1192). Detta innebär

att anlagsprov kan behöva undantag från flera paragrafer. Jakt ska även bedrivas så att vilt inte utsätts för onödigt lidande, enligt 27 § Jaktlagen (1987:1192). Men samtidigt genomför man anlagsproven för att se om hunden är lämplig för användning vid jakt och inte är för aggressiv så vilt utsätts för onödigt lidande. Vid skadeskjutningar av vilt ska även en hund som är särskilt tränad finnas på plats för att kunna spåra upp viltet inom 2 timmar, enligt 17 § Jaktförordningen (1987:905). Man vet då att om en hund har genomfört anlagsprov med godkänt resultat är den särskilt tränad för ändamålet och kan utföra uppgiften.

Anläggningar vid träning och tävling ansvarar för att djuren som deltar inte utsätts för en förutsägbar risk av onödigt lidande eller skada enligt 3 kap 1 § Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2019:26) om träning och tävling med djur; saknr L 17. Vid anlagsprov med vildsvin i hägn så drivs djuren och kan skiljas från flocken vilket gör att viltet som finns anläggningen måste vara lämpliga för ändamålet. Anläggningen måste anpassa hägn med djur som har en lämplig ålder och gott allmäntillstånd, och status för djur som är dräktiga, samt får djuren inte vara sjuka eller skadade, enligt 4 kap 2 - 3 §, L17. Anläggningens tävlingsområden behöver utformas efter djuren och så att djuren inte riskerar att skadas eller utsättas för annat onödigt lidande (3 kap 1 §, L 17). Förprovning ska ske för anläggningar med vilthägn där vilt ska hållas och innan anläggningen får tas i bruk enligt 41 a § Jaktförordningen (1987:905). Enligt 2 § Naturvårdsverkets föreskrifter och Allmänna råd om vilthägn och inhägnader för handelsträdgårdar m.m. för att förebygga skador av hare (NFS 2002:20), anses vilthägn vara? en markyta där vilt innesätts under en längre tid än 48 timmar. När anläggningen fått tillstånd från länsstyrelsen får vildsvin hållas i hägnet och individerna ska vara uppfödda i fångenskap enligt 3 § (NFS 2002:20). För att ett vilthägn för grävling ska få tillstånd ska det finnas ett utomhushägn på 600m² och möjligheter till att gräva, gömställen, tillgång till lya och klättermöjligheter enligt 25 § 6 kap, L 108.

Enligt 8 § Jaktförordningen (1987:905) får vilt i vilthägn som är anpassade för det hägnet jagas trots bestämmelser om fredning. I lag (2017:1150) om tillsyn över hundar och katter 16 § står det att hundar ska hållas under tillsyn så att hunden inte kan störa vilt under tidsperioden 1 mars - 20 augusti, och vid övriga tider får endast hundar vid jakt driva vilt, dock så har grytanlagsprov och anlagsprov undantag från detta. Naturvårdsverket har bestämt vilka tider det är tillåtet att jaga grävling och vildsvin i Sverige. Grävling är tillåtet att jaga 1 augusti- 15 februari men i vilthägn får de jagas 1 juli- 30 juni, i Jaktförordningen (1987:905) står det skrivet att hundar som är lämpliga för ändamålet får användas i grytanlagsprov året runt. Vildsvin får jagas 16 april-15 feb och årsgrisar får jagas 1 juli- 30 juni, men sugor med smågris är inte tillåtet att jaga.

1.5. Jakt med hund

Vid jakt utsätts vilt för stress under en kort period, där vilt intar position för att antingen fly eller gömma sig. Om vilt blir trängda och inte kan undfly jakthunden så kan försvarsposition intas där aggressiviteten kan bidra till skador. Vid kontrollerad hundträning och prov kan sådana situationer undvikas. Enligt SKKs regelverk (SKK, 2017) ska de godkända anläggningarna ha diplomerade tränare som har en specialiserad utbildning för att inte hundar och vilt ska utsättas för lidande. Jakthundar som utbildas för att jaga en specifik djurart kan ha en lägre risk att jaga andra djurarter vid jakt och utsätta vilt för mindre stress enligt Scillitani (2009). Enligt av Karlsson (2003) behöver en studie utföras där man kan undersöka hur ofta grythundar egentligen används för eftersök av skadade djur och inte endast hur ofta man använder sin grythund i jaktsammanhang. Detta för att värdera nyttan av anlagsprov för grythund för spårning av skadade djur. Enligt Svenska Jägareförbundet (2012) har antalet jägare som jagar med grythund ökat de senaste åren, där jakt sker på grävling för nöjes skull, för rovdjurskontroll och minska sjukdomsspridning eller skada på egendom. Jakten på vildsvin utförs då stammen har ökat drastiskt sedan 1970-talet då vildsvin rymt från hägn och etablerat sig i det vilda (Svenska jägareförbundet, 2015) och nu kan orsaka stora skador på grödor för lantbrukare. En orsak varför jakt på vildsvin, som är en invasiv art, kan anses mer accepterad kan vara för att man tar vara på köttet, och för att man vill minska förlusten av grödor. I en studie gjord av Caley & Ottley (1995) kunde man se att om jägare använde sig av jakthundar vid jakt, så sköts 88% av vildsvinen med hjälp av jakthunden. Studiens slutsats blev att jakthunden är ett effektivt hjälpmedel för jägare i deras arbete att bibehålla vildsvinsstammen på en hållbar nivå.

2. Syfte

Syftet med denna studie var att undersöka vilka attityder o vilken kunskap samhället har angående anlagsprov med hund på grävling (*Meles meles*) och vildsvin (*Sus scrofa*), samt hur djurväl-färden hos hunden respektive viltet påverkas av anlagsprov och träning i vilthägn. Studien görs efter att den nya djurskyddslagen (2018:1192) trädde i kraft 2019 där djurskyddet och djurväl-färden vid jaktprov och träning på djur i vilthägn ifrågasattes av regeringen. Målet med denna studie är att undersöka nedanstående frågeställningar.

2.1. Frågeställningar

- Är graden av lidande vid anlagsprov accepterat av allmänheten?
- Hur påverkas djurväl-färden för grävling och vildsvin samt jakthundarna vid träning och prov?
- Hur ser förekomsten av skador ut för de djur som deltar vid anlagsprov?

3. Material och metod

Detta arbete bestod av tre olika delar, en enkätundersökning och en litteraturstudie. Den tredje delen bestod av specifika frågor som mejlades ut till anläggningar för att samla information till litteraturstudien och enkätundersökningen. Litteraturstudien utfördes för att granska den vetenskapliga litteraturen och samla information och skapa ett underlag för arbetet. Enkätundersökningen utfördes för att samla data om vad allmänheten har för åsikter kring anlagsprov med levande vilt, vilket är en huvuddel av arbetet.

3.1. Litteraturstudie

Arbetet bestod av en litteraturstudie som baserades på vetenskapliga böcker och artiklar. Vid sökning användes bland annat nyckelorden hunt trial, wild boar, Sus Scrofa, Meles meles, animal welfare, injuries, dog och attitudes i olika kombinationer. Databaserna som användes var SLU-biblioteks internetbaserade söktjänst Primo och databaserna Web of Science, PubMed, Google Scholar och Scopus. De lämpliga artiklarna från resultaten från sökningarna granskades och även deras referenser användes för sökning efter lämpligt underlag. För att granska regler som finns om anlagsprov på vildsvin i vilthägn och grävling i gryt har regelverk som Svenska kennelklubben (SKK) lästs. Reglerna som SKK har upprättat används utav flertalet hund- och jaktklubbar vid anlagsprov och har därav använts som källa.

I arbetet har Jordbruksverkets (Jordbruksverket.se) och Naturvårdsverkets (Naturvårdsverket.se) hemsidor använts för att söka efter de lagar, föreskrifter och förordningar som finns relaterade till ämnet.

3.1.1. Enkätundersökning

Innehållet och informationen till frågorna i enkäten hämtades från litteraturstudien. För att samla mer information om vilka regler som finns för jaktprov besöktes internetsidor för jakt och hundklubbar. Djurskyddslagen (2018:1192) användes även som stöd i frågorna. Enkäten skapades via enkätverktyget Netigate och delades upp i två olika delar, en första del med information om den deltagande

personen och andra del om åsikter kring anlagsprov. Totalt bestod enkäten av 16 frågor. Enkäten hade ospecificerad målgrupp för att personer med olika kunskap om ämnet skulle ha möjligheten att svara. Enkäten besvarades anonymt och var aktiv under ca 2 veckor under våren 2020, länken till enkäten lades ut på min privata sida på sociala medier verktyget Facebook, för att försöka få en stor variation i de deltagande personernas kunskap. Enkäten delades därifrån vidare av personer som var aktiva i tjänsten. Se bilaga 3 för att se hela enkäten.

3.1.2. Intresseorganisationer och anläggningar

I den tredje delen av studien utfördes mejlkontakt med jakt- och hundklubbar samt anläggningar med grävling och vildsvin i vilthägn för anlagsprov. Anläggningarna och organisationerna som valdes ut, genom att de var ansvariga för att anhålla anlagsprov och hade insamlad statistik på antal prov och förekomsten skador. Totalt kontaktades 8 olika anläggningar och jakt- och hundklubbar, men endast 3t återkopplade med svar, där två hade hägn med vildsvin och en var en organisation för grytanlagsprov. I arbetet hade Jordbruksverket efterfrågat statistik och anläggningars arbete med skadeförekomsten hos de vilda djuren och hundarna. Frågorna som ställdes till anläggningarna och hund-och jaktklubbarna var:

- Hur många anlagsprov utförs under 1 år på vildsvin i hägn och grävling på er anläggning?
- Finns statistik över skadade djur (hundar och provdjur)?
- Hur stora är era vilthägn?
- Används samma provdjur under flera prov eller byter ni provdjur?

3.2. Begränsningar

Genom studien framkom att litteraturen är begränsad inom ämnet jakt i hägn, vilket visar att fler studier behövs inom ämnet. I litteratursökningen gav resultatet mer information om jakt utanför hägn, och studier angående jakt på grävling var mycket begränsad. Litteraturen som behövdes var även begränsad av frågeställningarna i arbetet. Sökandet fick utökas till jakt utanför hägn där mer information fanns. Målet i litteratursökningen var att hitta nyare publikationer, men även äldre publikationer användes för att hitta relevant information. Flertalet av studierna var även gjorda utomlands där jakten på vildsvin (*Sus scrofa*) och grävling (*Meles meles*) kan ske på olikartade vis och ha andra djurskyddslagrar än i Sverige.

3.3. För- och nackdelar med vald metod

Fördelar med att använda enkät i arbetet är att flera personer kan ge sina åsikter och personer med olika kunskap kan delta. Arbetet grundades på att utreda vad allmänheten har för åsikter om anlagsprov och det kan en enkät ge svar på. För att samla information till frågorna har flera artiklar lästs vilket också hjälpt i arbetet med att hitta andra artiklar som varit av användning i arbetet. Utmaningar med en enkätundersökning är att man måste anpassa frågorna för att inte deltagande personer ska uppleva att de är vinklade. För att förhindra detta måste källorna till frågorna där man insamlade informationen vara trovärdiga. Det skapar ett ansvar hos personen som läser artikeln att vara källkritisk för att inte ge ut felaktig information. I en bok skriven av Ejvegård (2009) beskriver författaren tyngdpunkten i att samla in svar från en enkät, där antalet deltagande är avgörande. Om man har hög svarsfrekvens påverkas resultatet marginellt om en deltagande har tvekat mellan två olika svar. Däremot om svarsfrekvensen är låg har en deltagares svar stor påverkan på resultatet. Svarsfrekvensen kan påverkas av hur länge enkäten finns tillgänglig för allmänheten och vilka hjälpmedel man har för att dela enkäten.

Fördelen med en litteraturstudie är att man har tillgång till ett stort utbud av vetenskaplig litteratur av artiklar och böcker. Olika databaser finns tillgängliga för att finna relevant litteratur. En litteraturstudie ger möjligheten till att samla en större mängd litteratur för att bidra till ett svar på frågeställningarna med referenser av vetenskaplig grund. Utmaningar i en litteraturstudie ligger i att separera vad som är relevant för ens arbete och vad som är icke relevant. Man måste begränsa vilka artiklar som har information om frågeställningarna som man har ställt, samt att artiklarna inte fick vara för gamla. En gräns blev bestämd att litteraturen inte fick vara äldre än 50 år. I en litteraturstudie är källkritik viktigt för att man som författare ska ha en tillförlitlighet i sitt arbete, vilket är avgörande beroende på författarens egna kunskaper. Litteraturen bör ha tillförlitliga välgrundade referenser samt att litteraturen inte är subjektivt vinklad. När man läser en artikel behöver man även ha en objektiv infallsvinkel för att inte låta sina egna åsikter ta över.

4. Resultat

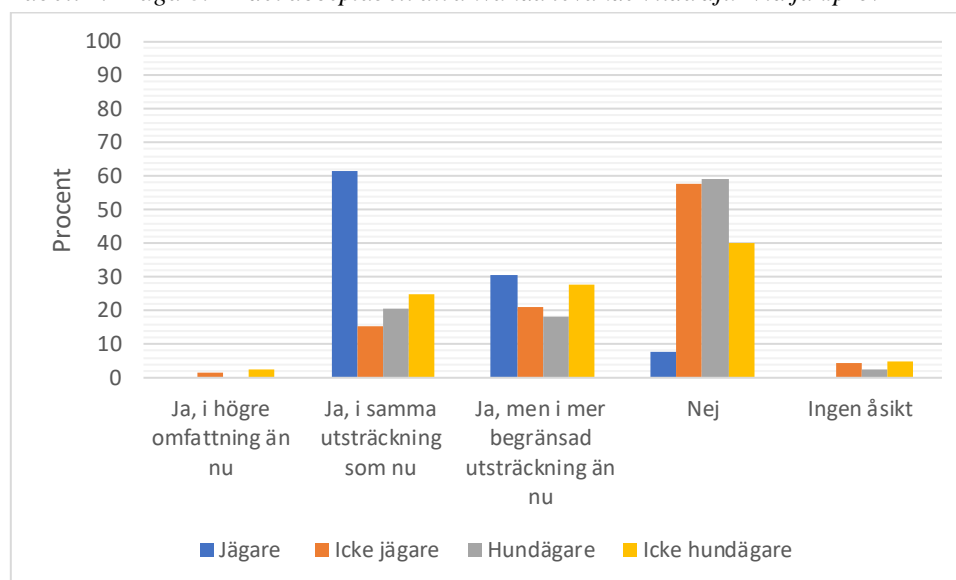
Syftet med arbetet var att undersöka allmänhetens åsikter om anlagsprov på grävling och vildsvin i hägn, djurens välfärd samt skaderiskerna. Arbetet har fått utökats till att även undersöka jaktträning i hägn efter att anläggningar har meddelat att antalet utförda prov per år är begränsat.

4.1. Resultat enkätundersökning

Enkätundersökningen var aktiv under 19 dagar och 84 personer deltog. Av de deltagande var 79% kvinnor, 19% män och 2% annat, där födelseåret varierade mellan år 1951 - 2001 och medelåldern var 30 år med en standardavvikelse på 11,4. Deltagarna i enkäten var bosatta över hela Sverige, men majoriteten (56%) var bosatta i Uppsala län. I enkäten ställdes frågan om den deltagande var jägare eller inte, där endast 13% svarade ja, vidare var 44% av deltagarna hundägare och 7% använde sin hund inom jakt. Endast 21,4% ansåg att de hade mellan medel eller hög kunskapsgrad angående jaktprov vilket resulterade i att 78,5% ansåg sig ha mellan låg och ingen kunskap. Utslaget av del 1 visar att enkäten nådde endast en liten andel jägare eller personer med kunskap om anlagsprov.

I del 2 av enkäten ställdes frågor om användandet av levande djur vid träning och anlagsprov, bilaga 3. För att undersöka vad olika grupper av allmänheten svarade delades resultatet upp i följande grupper; hundägare, icke hundägare, jägare och icke hundägare, tabell 1 och tabell 2.

Tabell 1. Fråga 8: Är det acceptabelt att använda levande vilda djur vid jaktprov

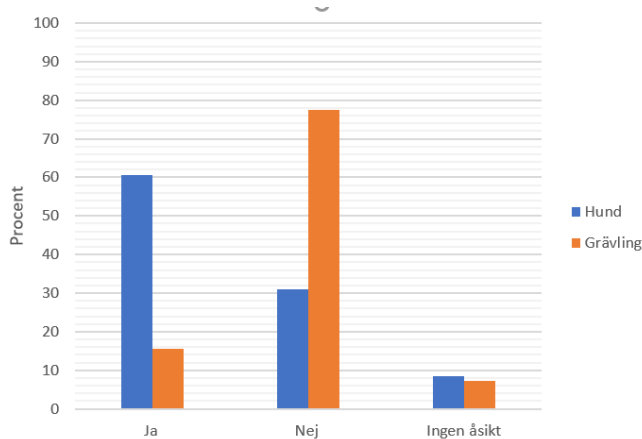

Resultatet i tabell 1 visar att majoriteten, 50%, av deltagarna anser att det inte är godtagbart att använda levande djur, dock i gruppen jägare anses det godtagbart av fler att använda levande djur jämfört med övriga grupper.

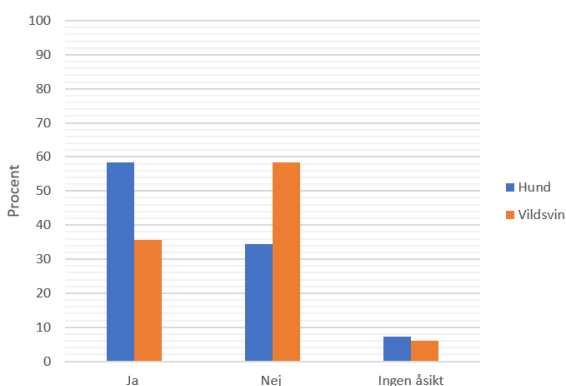
Tabell 2. Jämförelse av resultat mellan grupperna hundägare N=44, icke hundägare N=40, jägare N=13 och icke jägare N=71

Del 2	Hundägare		Icke hundägare		Jägare		Icke jägare	
Fråga 9	59%	29,5%	52,5%	22,5%	7,7%	69,2%	65%	18,3%
Är nyttan större än lidandet?	Nej	Ja	Nej	Ja	Nej	Ja	Nej	Ja
Fråga 13	31,8%	2,3%	50%	2,5%	46%	0%	39,4%	2,8%
Hur påverkas provresultaten av alternativa metoder?	Sämre	Bättre	Sämre	Bättre	Sämre	Bättre	Sämre	Bättre
Fråga 14	75%	20,4%	67,5%	20%	69,2%	23%	71,8%	19,7%
Bör man träna provdjur om det minskar lidandet?	Ja	Nej	Ja	Nej	Ja	Nej	Ja	Nej
Fråga 15	38%	5,4%	62,5%	25%	53,8%	30,8%	49%	36,6%
Minskar tränade provdjur tillförlitligheten i provresultaten?	Ja	Nej	Ja	Nej	Ja	Nej	Ja	Nej

Efter det undersöktes synen på skillnaden mellan att använda grävling i grytanlagsprov och vildsvin i anlagsprov, samt hundens deltagande i båda proven. Deltagarna fick först svara på om de anser att det är acceptabelt att använda hund och grävling i grytanlagsprov. Här svarade 60,7% att det var acceptabelt för hund att delta i provet, men endast 15,5% av deltagarna tyckte att det var acceptabelt för grävling att delta i provet som provdjur (Figur 2). När samma fråga ställdes angående om det var acceptabelt att använda hund och vildsvin i anlagsprov i hägn svarade 58,3% att det var acceptabelt för hund att delta i provet och 35,7% att det var acceptabelt för vildsvin att delta i provet som provdjur (Figur 3).

Figur 2. Acceptans av användandet av hund och grävling i grytanlagsprov (N=84).

Figur 3. Acceptans av användandet av hund och vildsvin i anlagsprov i hägn (N=84).

Vidare ansåg deltagarna, efter de fått information i hur djurhållningen ser ut på anläggningarna, att man ska arbeta för att använda fler individer (53,6%) så att samma provdjur inte behöver delta i anlagsprov ofta. Endast 7,1% ansåg att man skulle använda färre individer så att samma provdjur deltar mer frekvent i anlagsprov. Se bilaga 3, fråga 12.

4.1.1. Statistik från organisationer och anläggningar

Mejlkontakt utfördes med SKK där jag efterfrågade antalet grytanlagsprov med grävling och anlagsprov i hägn med vildsvin som utförts på godkända anläggningar kopplade till SKK mellan 2014 och 2019, tabell 3.

Tabell 3. Antalet inrapporterade prov till SKK i grytanlagsprov med grävling och anlagsprov på vildsvin i hägn

	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Grävling	195	180	208	157	86	79
Vildsvin	55	59	59	85	49	45

När anläggningar för denna typ av aktiviteter kontaktades visade det sig att anläggning 1 svarade att under en period av 5 år hade 2 hundar åsamka sig någon typ av skada under utförda anlagsprov och av vildsvinen hade 2st skadats med lättare skador och en hade förelagts med allvarliga skador. Anläggningen hade 4st hägn där 2st var 2,5 ha, ett hägn var 4,5 ha och det sista hägnet var 6,5 ha. Hos anläggning 2 hade 4st hundar skadats under 2019, men inga vildsvin hade blivit utsatta för skador. Deras hägn var 5,6 ha, 5,5 ha och 3,2 ha och i två av dessa utfördes träning och prov. Antalet hundar som anläggningen mottog under 2019 var ca 330st, dock utförde endast ca 20st hundar provet och de övriga hundarna var där för träning vilket sker under samma regler som prov men ofta under kortare tid. Anläggning 3 var en organisation som är ansvarig för huvuddelen av alla grytanlagsprov på grävling. I kitteln får grävlingen vistas max 1 timme per vecka, så på en grävling testas 4st hundar vid ett tillfälle där varje hund får vara i grytet max 15 min. Inga skador hade rapporterats in på grävlingen eller hund som hade orsakats av det andra djuret, men få skador hade skett på hundarna orsakade av själva provgrytet och om det hände åtgärdades grytet innan nästa användning.

5. Diskussion

5.1. Allmänhetens syn på jaktprov

Med resultatet av enkäten kan man avläsa att majoriteten av deltagarna hade låg kunskap vilket gör att frågorna kan vara svåra att förstå, trots att det fanns kort information kring varje frågeställning. Det kan även medföra att flera deltagare tar svarsalternativet ingen åsikt, ibland hela 18%, på grund av att de inte vet vad deras åsikt är om ämnet. Vilka djur som deltar och hur de används är också en avgörande faktor. Man kan utläsa av resultatet att användandet av vildsvin i anlagsprov är mer accepterat än om man använder grävling i grytanlagsprov. Faktorn som kan vara avgörande är att vildsvin som deltar går kvar i sitt hägn, medan grävlingen förflyttas till en kittel med radien 60cm där djuret inte kan fly. I en artikel skriven av Gamborg & Jensen (2017) om allmänhetens attityder om fritidsjakt så visade det sig att var jakten sker är en avgörande faktor. Om det sker ute i naturen där vilt förflyttar sig fritt är jakt mer accepterat än om jakten sker på marker inhägnade av människan.

Jakt med hund ökar jaktlyckan under en jakt, enligt Ruusila & Personen (2004). Studien visade att jägare som var ägare till hund hade 56% mer vilt inom skjutavstånd jämfört med grupper utan hund. Det visar att jakthunden är ett viktigt verktyg för att söka och spåra upp vilt, inte bara under jakt utan även vid spårning av skadade djur efter exempelvis bilolyckor. Träningen och proven som utförs i hägn kan ge ett viktigt resultat för den senare användningen av hunden. Men undersökningar behöver utföras för att insamla statistik för hur ofta jakthundar, som har tränats och utfört jaktprov i hägn specifikt, används i jakt och spårning av skadade djur. Enligt § 40 Jaktförordningen (1987:905) så har man som bilägare en skyldighet att anmäla till polisen om man har kolliderat med ett storvilt, vilket vildsvin tillhör. Det medför att om ett vildsvin har varit inblandat i en bilolycka måste man som chaufför anmäla det till polisen för att eftersöksjägare ska skickas ut vid behov, vilket gör det möjligt att föra statistik. När en grävling är inblandad behöver chauffören inte anmäla det för att en eftersöksjägare ska komma till platsen vilket gör det svårt att föra statistik över spårning av skadade grävlingar.

För att undersöka vad de olika grupperna (jägare, icke jägare, hundägare och icke hundägare) av allmänheten hade svarat delades utvalda frågor upp i del 2 av enkäten, se tabell 2. I fråga 8, se bilaga 3, angående om man tycker att det är godtagbart att använda levande provdjur i träning och prov visade resultatet att 7,69% av jägarna anser att det inte godtagbart, men vid jämförelse med icke jägare framgick att hela 57,75% ansåg att det inte är godtagbart. Med det resultatet kan man utgå från att jägare accepterar lidande i högre grad än andra grupper. Liknade resultat blev det i frågan om nyttan att träna fram en framgångsrik jakthund, är större än lidandet i form av stress och skador hos djuren, se tabell 2. Av jägarna ansåg 69,2% att nyttan är större än lidandet, medan 29,5% av hundägarna, 18,3% av icke jägarna och 22,5 av icke hundägarna ansåg det. I sista frågan kunde deltagande svara med ett öppet svar vad de ansåg om anlagsprov och många av jägarna hade skrivit att lämpliga hundar är viktigt i jakten. I studien tidigare beskriven av Caley & Ottley (1995) kunde man se att jakthunden var ett effektivt hjälpmedel för att bibehålla vildsvinsstammen på en hållbar nivå, vilket flera jägare som deltog i enkäten även förklarade i sista frågan med öppet svar.

Det kan diskuteras vad som kan anses rätt i frågan om nyttan är större än lidandet, för det inkluderar både fritidsjakt och hundens arbete att söka upp skadat vilt. Om en jägare skadeskjuter ett vilt måste en lämplig hund vara på plats inom 2 timmar för att söka upp det skadade djuret. Hundens arbete gör att lidandet ska förkortas för djuret som är skadat. Resultatet kan även tolkas som att jägare kan acceptera att få djur lider vid själva träningen och provet, för att fler djur i framtiden inte ska behöva lida på grund av utbildade hundar. I en studie skriven av Mayer *et.al.*, (2009) beskrivs behovet av att testa och träna sin jakthund innan man använder hunden i jakt. Författaren skriver att vid träning kan hunden lära sig arbeta med sin ägare för att jaga rätt djur. Med träning kan man förbereda hunden och utbilda den för att inte spontant attackera djur och även träna hunden att avbryta en jakt för att återgå till sin ägare (Mayer *et.al.*, 2009). Vidare diskuterar författaren att en tränad och testad jakthund även kan vara värdefull i forskningssyfte då de kan driva in djur utan att djuren utsätts för signifikant lidande. Vildsvin kan orsaka allvarliga skador som kan uppstå om en hund blir aggressiv mot ett djur och om hunden har lärt sig att avbryta en jakt vid kommando och vid en viss tidpunkt kan skador förhindras (Mayer *et.al.*, 2009).

I frågan om att ersätta levande provdjur med avlidna eller mekaniska djur, blev resultatet att alla grupper ansåg att resultatet skulle bli sämre. Om en hund endast mött ett mekaniskt djur i både träning och prov vet hundägaren fortfarande inte hur hunden kommer att reagera vid möte med ett levande djur. Ett djur kan reagera på olika sätt beroende på tidigare händelser och nya situationer. Dock ansåg alla grupper att man bör träna provdjuren för att minska stressen och skaderiskerna, men

alla grupper svarade trots det att resultaten kommer att bli mindre pålitliga med tränade djur. Man bör träna provdjuren för att minska skador och stress, men det kan bidra till att mindre lämpliga hundar deltar i allmänna jakter där vilt utsätts för eventuellt lidande och i följd av det bryter mot Jaktlagen (1987:1192) där det står skrivet att vilt inte ska utsättas för onödigt lidande i jakt. Om provdjuren tränas behöver de ha kvar sina naturliga beteenden och reaktioner för att proven ska vara relevanta.

5.2. Arbetet hos anläggningar och organisationer

Anläggningar och organisationer som utför anlagsprov och grytanlagsprov är drivande i sitt arbete för att ta fram lämpliga jakthundar. Under intervjuer med anläggningar så berättar de även att djuren som de har i sin verksamhet är väldigt viktiga. För att ett djur ska kunna användas i ett prov måste det agera på samma sätt som i det vilda under den tid som de deltar som provdjur i ett prov. Organisationen för grytanlagsprov beskrev att deras provdjur är tämligen tama i hanteringen innan provet, som vid förflyttning mellan hägn och provgryt, men reagerar som grävlingar i det vilda vid kontakten med en hund i provgrytet. Det är även bara djur som har "rätt" beteenden som får delta, om en grävling exempelvis agerar för aggressivt eller är för passiv så används de inte i proven. Ämnet om att byta ut djuren mot mekaniska djur har tagits upp inom organisationen, men de anser att det är osäkert om resultatet blir lika tillförlitligt som med levande provdjur.

Under samtalet med organisationen med grytanlagsprov förklarade de att de har anpassat tiden till 1 timme då varje hund påverkar grävlingen olika beroende på vilket temperament och beteende hunden har och man vill "spara på" grävlingen. Vid förflyttning från hägn till kitteln transporteras grävlingen i en låda med boningsmaterial. Ägaren av anläggning förklarade att grävlingarna självmant in i lådan genom lockbete och träning. Grävlingarna avmaskas 1 gång per år och de besiktas av veterinär varje år. Ägaren förklarade att stora förbättringar har gjorts sedan 2011 med striktare regler för provgryt, där en regel är maxtiden som grävlingen får spendera i kitteln och det tidigare hindret vattengrav har tagits bort, och man har bytt ut nätet mellan grävling och hund till ett tätare nät. Detta, förklarade de, har bidragit till att varken grävlingar eller hundar har blivit skadade av varandra. Vidare förklarade ägaren av anläggningen att det bestämdes under 2011 att man endast får utföra ett godkänt grytanlagsprov per hund, jämfört med tidigare då en hund kunde delta i flera grytanlagsprov. Detta har resulterat i att grävlingar inte används lika frekvent som innan 2011, vilket ägaren av anläggningen anser är en förbättring.

Under kontakten med anläggningar med vildsvin förklarade ägarna att när provdjuren börjar bete sig ”onaturligt” byts de ut och hamnar i ett större hägn där inga prov utförs. I det stora hägnet finns suggor och smågrisar samt galtar, vilket det inte gör i provhägnen. I artikeln skriven av Kokkinos *et.al.* (2019) presenterades resultatet att galtar orsakar fler skador och att skadorna ofta är mer allvarliga. Anläggningar som tar det ansvaret och anpassar så att rätt djur är i hägnen uppvisar även kunskap inom området och att provdjuren är viktiga för verksamheten.

Anläggningarna och organisationerna som har tillstånd för att utöva hundträning i hägn och i konstgryt som är anslutna till SKK, har ofta ett krav att ansvariga ska vara utbildade, diplomerade tränare och vid prov ska de som bedömer provet vara diplomerade domare. Vid telefonkontakt med anläggningar diskuterades problematiken med så kallade svarthägn, som har tillstånd endast för produktion av kött och jaktändamål, men för ekonomisk vinning tar emot hundar för träning. I dessa hägn kan förekomsten av skador vara vanligare enligt de anläggningar som jag har kommit i kontakt med, på grund av att de som är ansvariga inte har en utbildning och de djur som de använder är inte anpassade för det syftet. Djur som kan användas i svarthägn med vildsvin är suggor, smågrisar, galtar och årsgrisar. Statistiken som samlas in visar att antalet skador på hund och provdjur är låg, men ägarna till svarthägn för inte någon statistik över skador hos hundar och provdjur vilket gör att det verkliga antalet skador är okänt. Anläggningar som har tillstånd för hundträning och prov måste däremot ha statistikföring av skador som uppkommit hos hundar och provdjur.

5.3. Stress

När djur inte kan kontrollera sin situation kan djuren bli stressade (Toates, 1995) och vid träning och jaktprov kan hundarna som släpps i hägnen vara oerfarna vilket gör att situationen kan bli stressande för både vilt och hund. Stress kan bidra till att djur tar till ett aggressivt beteende för att ta kontroll över situationen, även om hunden tidigare inte uppvisat ett aggressivt beteende. I studien av Karlsson (2003) såg man att grävlingar var aktiva natten efter att ha utsatts för grythundar med hög aggressivitet i provgryt vilket kan vara ett tecken på oro. Grythundar ska inte arbeta med utåtriktad aggressivitet utan de ska med sitt skall paralysera och på så vis söva provdjuret så att de stannar på en plats. Grävlingarna som hade deltagit i studien hade även grävt längs staketet i hägnet, och detta tolkade de som att individerna försökte ta sig ut. Djur som blir utsatta för hög stress blir påverkade under en längre tid vilket kan leda till att djuren avviker från sina naturliga beteenden för att återta kontroll över sin situation. I Guldenpfenning (2020) gjordes mätningar av kortisolnivåer hos vildsvin vid drivande jakt med jakthund för att undersöka stress hos vildsvin. Resultatet av studien visade att drivande jakt med jakthund av

vildsvin inte medförde den höga nivå av stress som forskarna hade antagit. Enligt denna studie klarar vildsvin drivande jakt med hund utan att bli stressade så att det påverkar dem negativt, men de förtydligar att fler studier inom ämnet behöver utföras. Allmänheten hade större acceptans för att vildsvin användes i anlagsprov och enligt denna studie klarar vildsvin den typen av stress under korta perioder om det inte sker för ofta. Vildsvin i hägn har en yta på 2,5ha till 6,5ha om man utgår från de ytor som anläggningar har meddelat, vildsvin i det vilt tillstånd har hemområden, områden de söker föda och vatten, på mellan 100ha och 10 000ha (Lemel & Truvé, 2008) vilket ger dem möjlighet till att röra sig över större ytor. Vid jakt har vildsvin i vilt tillstånd större ytor att fly undan från jakthundar vid jakt än vildsvin i hägn. Det kan göra att vildsvin i hägn kan ha en ökad stress på grund av den begränsade ytan och möjligheten att fly. Om jakt med hund sker med högt tryck kommer vildsvin vilja fly från sitt hemområde för att senare återvända, men om jakten sker lugnt och inte för frekvent så kommer vildsvinen stanna kvar i sitt hemområde (Maillard & Fournier, 1995). Anläggningarna måste alltså anpassa antalet träningar och prov för att vildsvinen ska känna sig tillräckligt trygga för att vilja stanna i sitt hägn och inte försöka ta sig ut.

5.4. Jaktetik

Svenska Jägarförbundet beskriver att det är viktigt med en god jaktetik där man ska vårda de naturresurser som finns, dela kunskaper och vara noga med säkerheten, bevara jaktens goda rykte och respektera viltet (Svenska Jägareförbundet, 2020).

I en artikel av Scruton (2002) förklarar författaren att när man pratar om lidande i lagen så beskrivs det som onödigt lidande, och inte oacceptabelt lidande. Men hur man värderar onödigt lidande kan påverkas av situationen. Enligt 3 kap 8 § Djurskyddsförordningen får levande grävling användas vid grytanlagsprov trots risken för att utsättas för onödigt lidande, och med detta anses nyttan väga högre än lidandet. Utilitarianism handlar om att man avgör om en handling var moraliskt rätt eller fel beroende på konsekvenserna (Singer, 1975). När man tränar och deltar i anlagsprov med en jakthund så är det för att avgöra om hunden är lämplig för jakt och i framtiden kan resultera i en väl utbildad jakthund. En jakthund med rätt utbildning kan minska risken för skador för både vilt och hunden själv. Resultatet av ett anlagsprov kan därav bidra till att färre djur utsätts för lidande i framtiden och lidandet vid träning och anlagsprov kan accepteras.

5.5. Ämnets påverkan i ett hållbarhetsperspektiv

Allmänheten ansåg att det kan vara svårt att ersätta provdjuren med alternativa metoder, som kan vara mekaniska djur, för att resultatet kan påverkas till det sämre. Personerna som är ansvariga för anlagsprov vill att provdjuren ska agera naturligt vilket kan vara en utmaning att skapa med mekaniska djur. Antalet anlagsprov har dock minskat under åren och inkomsterna till anläggningar har också minskat, vilket har skapat en ökning på avgifterna för hundträning och anlagsproven. Om utbyte till mekaniska djur sker i framtiden och om det påverkar jakthundens resultat negativt kommer ännu en minskning av inkomster drabba anläggningar. Men om utvecklingen av mekaniska djur visar framsteg så kan det bidra till en minskad kostnad för anläggningar. Konstgryt kommer i framtiden, om mekaniska djur ger goda resultat, bara behöva ett djur och inga utgifter behöver läggas ut på uppfödning och hållande av levande grävlingar. Samma resultat bör även vilthägn att få. Om anläggningar började använda mekaniska djur istället för levande djur, kan det minska möjliga konflikter om det kan anses etiskt rätt att använda levande djur för våran egen vinning.

Miljön i vilthägn bör anpassas efter vilket djur som ska vistas i vilket hägn så att djuren kan uttrycka sina naturliga beteenden. Men vid hållande av djur i hägn behöver kontrollerade avelsformer finnas för att förhindra inavel och för att minska spridningen av parasiter behöver vilthägn vara över en större yta. Om mekaniska djur införs i framtiden kommer inte samma yta att behövas, då man inte behöver tänka på de vilda djurens naturliga behov. De naturligt förekommande resurserna i vilthägn är även begränsade och anläggningar behöver ofta stödutfodra sina djur, detta bidrar till att djuren är beroende av människan.

Ett beteende hos vildsvin är att böka i marken för att hitta föda vilket kan orsaka stora skador för bönder (Thurfjell, *et.al.*, 2009) och kan medföra att bönderna får ekonomiska förluster. För att förhindra att det sker kan man öka jakttrycket på vildsvin och arbeta för att minska antalet vildsvin i det området. Om en jägare använder jakthund så kan chansen till sköt öka då det i studier visade att om man använde jakthund under en jakt så sköts 88% med hjälp av hund.

Det är viktigt att i anlagsproven håller en hög nivå för att väl lämpade hundar ska klara dessa test. Med ett godkänt prov får jakthunden ett högre värde med sina gener för jakt som den senare för vidare till sina avkommor.

5.6. Framtida forskning

Inom detta ämne behöver fler studier och undersökningar göras, vilket även beskrevs i olika artiklar som användes i arbetet. Att förbjuda användandet av levande grävling har engagerat flera personer under en längre period, dock har det upptäckts i detta arbete att tillgången på material för att stödja det är undermåligt. Vid jämförelse med anlagsprov på vildsvin är utbudet av litteratur om prov på grävling i konstgryt mycket mindre.

I arbetet har det varit svårt att få kontakt med anläggningar och organisationer för att få svar på frågan om förekomsten av skador, vilket kan delvis medföra att den insamlade statistiken kan vara otillräcklig. Att anläggningar och organisationer inte återkopplade kan bero på att det inte fanns tillräckligt med tid eller att det kan anses vara känslig information som kan skada anläggningen eller organisationen om fel person får den informationen. För att insamla mer information om förekomsten av skador kan man i framtiden börja med att kontakta Länsstyrelserna runt om i landet för att komma i kontakt med fler som har hägn med vildsvin och hägn med grävling. För att undersöka hur statistiken ser ut i verkligheten med förekomsten av skador vid hundträning i vilthägn och konstgryt bör man komma i kontakt med svarthägn.

Förslag på frågor i framtida studier:

- Hur påverkas grävling i sitt gryt vid kontakt med jakthund?
- Hur ofta används grythundar och jakthundar med godkänt anlagsprov vid eftersök av skadat vilt?
- Kan mekaniska provdjur ersätta dagens provdjur i anlagsprov?

5.7. Slutsats

Slutsatserna som detta arbete lett till är att grävling kan påverkas av en mer långdragen stress än vildsvin efter jakt med hund och att det är mer accepterat att använda vildsvin i träning och prov, jämfört med att använda grävling. Förekomsten av skador vid träning och prov hos hundar, vildsvin och grävling är låg hos seriösa anläggningar, dock behövs mer statistik. Att träna hundar i hägn och konstgryt anses viktigt för att utbilda bra jakthundar, och för att minska eventuellt onödigt lidande för vilt och hund i framtida jakter. Men alternativa metoder som mekaniska djur bör studeras om de kan ersätta levande provdjur och förmedla likvärda resultat som dagens prov. Detta för att djur inte ska behöva utsättas för den typ av stress och skador som kan uppkomma vid denna typ av träning och prov.

6. Populärvetenskaplig sammanfattning

I dagens samhälle utförs träning och prov med hundar på vildsvin i hägn och grävling i konstgryt för att utbilda och avgöra om de är lämpliga jakthundar. Jordbruksverket och Naturvårdsverket har fått uppdrag från regeringen att utreda djurvälståndet hos grävling och vildsvin vid jaktprov efter att en ny djurskyddslag trädde i kraft 2019. I djurskyddslagen står det att det är förbjudet att utsätta djur för lidande vid träning och prov. Under många år har grytanlagsprov diskuterats om det ska vara godkänt eller förbjudet att utföra, men vid införandet av djurskyddslagen insåg regeringen att nya undersökningar behövde utföras för att bestämma detta.

I Sverige jagar man vildsvin för köttet och för att förhindra att de förstör grödor i ett lantbruk, grävling däremot jagas inte längre för kött och pälsens skull och ingen aktiv jakt är nödvändig. En viktig del i jakten är att ha en utbildad jakthund som kan leta reda på skadat vilt efter skadeskjutningar eller påkörningar. Grytanlagsprov utförs i ett godkänt så kallat konstgryt som har tre stycken gångar som leder fram till en kittel där grävlingen är. Mellan kitteln och gångarna är det ett nät för att hunden och grävlingen inte ska kunna röra varandra. När hunden släpps ner i konstgrytet ska den hitta grävlingen och söka kontakt med grävlingen under 8 min för att bli godkänd. Anlagsprov på vildsvin utförs i ett godkänt hägn där hunden ska uppsöka och hitta ett vildsvin för att driva det under 15 minuter.

I arbetet undersöktes allmänhetens åsikter på jaktprov och dess djurvälstånd genom en enkätundersökning. Mejl- och telefonkontakt utfördes med anläggningar och organisationer för att samla information om antalet prov som genomförs per år, samt förekomsten av skador vid träning och prov. Resultatet visade att allmänheten ansåg att samhällsnyttan inte bör vara större än lidandet hos djuren. Det är även mer accepterat att genomföra träning och prov med hund på vildsvin i hägn än grävling i konstgryt. Det kan förklaras av att vildsvin går kvar i sitt hägn medan grävlingen förflyttas från ett hägn till en kittel. Anläggningar med grävling tränar ofta sina djur för att det ska vara en mindre stressad situation för djuren, och det är viktigt att provdjuren som deltar vid träning och prov är lämpliga för uppgiften. I tidigare studier har det visats att grävlingar kan påverkas under flera dagar efter att ha blivit utsatta för situationer med hög stress, med vildsvin har man istället sett att

stress inte påverkar djuren negativ. Förekomsten av skador var minimal hos anläggningarna som deltog i arbetet, men de tror själva att siffran kan vara högre hos oseriösa anläggningar.

7. Tack

Jag vill först och främst tacka min handledare Therese Rehn som har hjälpt och stöttat mig i mitt arbete från start till slut. Jag vill sedan tacka min kritiska vän Tina Toivonen som har läst mitt arbete flera gånger och givit mig tips och idéer, trots att tiden inte egentligen inte fanns där. Ett stort tack till de anläggningar och organisationer som har delat med sig av sina kunskaper och information som har hjälpt mig i mitt arbete. Jag vill även tacka min familj och vänner som har lyssnat på mig när jag pratat om mitt arbete under en väldigt lång tid och hjälpt mig med idéer och nya synvinklar. Tack!

8. Litteraturförteckning

Caley, P., & Ottley, B. (1995). The effectiveness of hunting dogs for removing feral pigs (*Sus scrofa*). *Wildlife Research*, 22, 147-154.

Djurskyddslagen (2018:1192)

Djurskyddsförordningen (2019:66)

Ejvegård, R., (2009) Vetenskaplig Metod. Lund: Studentlitteratur AB

Gamborg, C., & Jensen, F. S. (2017). Attitudes towards recreational hunting: A quantitative survey of the general public in Denmark. *Journal of Outdoor Recreation and Tourism*, 17, 20-28.

Güldenpfennig, J., Schmicke, M., Hoedemaker, M., Siebert, U., & Keuling, O. (2020). An approach to stress assessment during hunting: Cortisol levels of wild boar (*Sus scrofa*) during drive hunts. *bioRxiv*.

Jaktlagen (1987:259)

Jaktförordningen (1987:905)

Jensen, B. (1994) Nordens däggdjur. Stockholm: Nordstedts Förlag AB.

Jensen, P. (1996) Stress i djurvärlden. Falköping: Gummessons tryckeri.

Karlsson, L. (2003). Människovana grävlingar som testdjur för grythundar. En studie om hur grävlingars beteende och fysiologi påverkas av hundars aggressivitet. Institutionen för tematisk utbildning och forskning. Linköpings Universitet.

Kokkinos, P., Tselekis, D., Kazakos, G., Papazoglou, L. & Tsokatarides, I. (2019). Wild boar injuries in hunting dogs: A retrospective study (2012-2016). *BSAVA Congress Proceedings 2019*, pp. 548. BSAVA Library.

Kruuk, H. (1978) Spatial organization and territorial behaviour of the European badger meles. *J. Zool., London*. 204: 1-19

Lag (2007:1150) om tillsyn över hundar och katter

Lemel, J. & Truvé, J., (2008). Vildsvin, jakt och förvaltning, Kunskapssammanställning för LRF. Göteborg, Ramsberg (Svensk Naturförvaltning AB, 2008:04)

Maillard, D. & Fournier, P., (1995). Effects of shooting with hounds on size of resting range of wild boar (*Sus scrofa* L.) groups in mediterranean habitat. *Journal of Mountain Ecology (Ibex)*, 102-107.

Mayer, J. J., Hamilton, R. E., & Brisbin Jr, I. L. (2009). Use of Trained Hunting Dogs to Harvest or Control Wild Pigs. *Wild Pigs*, 275.

Naturvårdsverkets föreskrifter och Allmänna råd om vilthägn och inhägnader för handelsträdgårdar m.m. för att förebygga skador av hare NFS 2002:20

Regeringen, (2018). Ny djurskyddslag. Stockholm: Sveriges riksdag. (2017/18:147)

Regeringen (2019)

<https://www.regeringen.se/pressmeddelanden/2019/06/regeringen-beslutar-om-flera-myndighetsuppdrag-kopplat-till-djurskydd/> (använd 2020-04-19)

Riksdagen (2020)

<https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/?doktyp=mot&q=silfverstrand+gr%C3%A4vling&p=1&st=2> (använd 2020-04-11)

Ruusila, V., & Pesonen, M. (2004, January). Interspecific cooperation in human (*Homo sapiens*) hunting: the benefits of a barking dog (*Canis familiaris*). In *Annales Zoologici Fennici* (pp. 545-549). Finnish Zoological and Botanical Publishing Board.

Scillitani, L., Monaco, A. & Toso, S. (2010). Do intensive drive hunts affect wild boar (*Sus scrofa*) spatial behaviour in Italy? Some evidences and management implications. *European Journal of Wildlife Research*, vol. 56, pp. 307–318 Berlin/Heidelberg: Springer-Verlag.

Scruton, R. (2002). Ethics and Welfare: the Case of Hunting. *Philosophy*, vol. 77, pp. 543–564

Silfverstrand, B & Johansson, K.O., (1994) Grytjakt på grävling. Stockholm: Sveriges Riksdag. (1993/94:Jo803)

Silfverstrand. B & Johansson. K.O., (1995) Jakt på grävling. Stockholm: Sveriges Riksdag. (1994/95:Jo812)

Silfverstrand. B & Johansson. K.O., (1996) Jakt på grävling. Stockholm: Sveriges Riksdag. (1996/97:Jo915)

Silfverstrand. B., (1997) Jakt på grävling. Stockholm: Sveriges Riksdag. (1997/98:Jo911)

Singer, P. (1995). *Animal liberation*. Random House.

Skoog, P. (1988) Lär känna Grävlingen. Helsingborg: Schmidts Boktryckeri AB.

Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 2019:29) om djurhållning i djurparker m.m.; Saknr L 108.

Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd om träning och tävling med djur; saknr L 17 Sjvfs 2019: 26

Svenska Grythundklubben (2000) Grythundar, träning och jakt

Svenska Jägareförbundet (2020) <https://jagareforbundet.se/jakt/etik/vara-etiska-riktlinjer/> (använd 2020-05-11)

Svenska Jägareförbundet (2015) <https://jagareforbundet.se/vilt/vilt-vetande2/artpresentation/daggdjur/vildsvin/> (använd 2020-05-11)

Svenska Jägareförbundet (2012) <https://jagareforbundet.se/vilt/vilt-vetande2/artpresentation/daggdjur/gravling/> (använd 2020-05-11)

Svenska Kennelklubben (2017) Regler för grythundsarbete <https://www.skk.se/globalassets/dokument/prov-och-tavling/regler-for-grythundsarbete-t38.pdf> (använd 2020-04-28)

Svenska Kennelklubben (2017) Regler för anlagstest i vildsvinshägn <https://www.skk.se/globalassets/dokument/prov-och-tavling/regler-for-anlagstest-i-vildsvinshagn-t52.pdf> (använd 2020-04-27)

Thurfjell, H., Ball, J., Åhlén, P.-A., Kornacher, P., Dettki, H. & Sjöberg, K. (2009). Habitat use and spatial patterns of wild boar *Sus scrofa* (L.): agricultural

fields and edges. *European Journal of Wildlife Research*, vol. 55, pp. 517–523
Berlin/Heidelberg: Springer-Verlag.

Thurfjell, H., Spong, G. & Ericsson, G. (2013). Effects of hunting on wild boar *Sus scrofa* behaviour. *Wildlife biology*, vol. 19, pp. 87–93 Nordic Council for Wildlife Research (NKV).

Bilaga 1. Protokoll grytanlagsprov

PROTOKOLL GRYTANLAGSPROV

Arrangör:	Plats:	Datum:
Ras:	Kön:	Födelsedatum:
Hundens namn:	Reg.nr./TAVLIC:	
ID-nr:	Vikt:	
Agare:	e postadress (r/målig)	
Adress, postnr & ort:		
Medlem i:	Provavgift:	Betaldatum:
Betalt gro: ☐ Betalt kontant: ☐	Sign kommissarie:	
Moment	Arbetsbeskrivning	Anteckningar
A. Arbetslivsprovduet	a. arbetar med kontakt mot gallret under hela arbetet framför gävlingen. b. arbetar huvudsakligen med kontakt mot gallret. c. arbetar i huvudsak inom 10 cm från gallret. d. arbetar i huvudsak inom 50 cm från gallret. e. inte fullt godtagbar.	
B. Jaktlust	a. ihärdigt arbete utan pauser. b. något långsam eller några kortare pauser. c. långsam förflyttning och/eller långa pauser. d. ointresserad. e. vägrar.	
C. Skall	a. tät skallgivning b. något gles skallgivning, eller storande överskall. c. inte godtagbar skallgivning. Orsak ska anges: Lös = drovliknande skall i gångarna eller skallgivning mot plåt. Hård = gles d. skallar inte.	
D. Sök	a. startar snabbt och jobbar målmedvetet. b. något långsam start eller förspringer sig. c. långsam eller trog start och/eller tvekar vid hinder. d. ointresserad. e. söker inte.	
Rörlighet	☐ 1 an ☐ hyllan ☐ 2 an	Grytaporteringsprov ☐ Tid godkänd ☐ Tid ej godkänd
Lydnad	☐ kan kallas ut ☐ vägrar utkallning	
Omdöme	☐ kvalitet 1 ☐ kvalitet 2 ☐ kvalitet 0	
Kvalitet 1, motsvarar godkänt anläggsprov, Kvalitet 2, motsvarar godkänt karaktärsprov, Kvalitet 0, ej godkänd eller grovt fel.		
Datum:	Elev/aspirant:	
Domare:		
Personnummer:		
Signatur:		
Grytkaraktärsprov Tax ☐ Godkänd ☐ Ej godkänd		

Svenska Grythundklubben • Svenska Terrierklubben • Svenska Taxklubben

https://grythundklubben.se/dokument/admin/ga-protokoll_2017.pdf

Bilaga 2. Protokoll hägntest

 SVENSKA KENNELKLUBBEN HUNDARAFVÄRS FÖRBANDSORGANISATION				PROTOKOLL Hägntest – vildsvin	
HUND					
Hundens namn			Ras		
Kön	Färgtecknings-/Tävlingslicensnummer		Född		
ÄGARE					
Namn			Adress		
VÄDERFÖRHÅLLANDEN					
Väderlek ☐ Klart ☐ Mulet ☐ Nederbörd		Vind ☐ Svag ☐ Måttlig ☐ Kraftig		Lufttemperatur °C ☐ Kallare än -10 ☐ -10 – 0 ☐ 0 – +10 ☐ +10 – +20 ☐ Varmare än +20	
				Snö/barmark ☐ Barmark ☐ 0 - 10 cm snö ☐ 10 - 30 cm snö ☐ Mer än 30 cm snö	
UTFÖRANDE					
Antal släpp	Släppt kl	Släppt kl	Aktivt sök - summa min	Aktivt sök - summa min	Total söktid
1 Egot upptag kl.	Drevtid/gångstund - summa min		Ständarbete - summa min		Totaltid för arbete med vildsvin
Återkallad kl	☐ Hunden har avbrutits på grund av överdriven eller ihållande aggressivitet.				Bedömarens signatur
BEDÖMNINGSMOMENT					
1 Sök ☐ Utmärkt prestation ☐ Bra prestation ☐ Dålig prestation		2 Förmåga att finna vildsvin ☐ Utmärkt prestation ☐ Bra prestation ☐ Dålig prestation		3 Förmåga att ställa vildsvin ☐ Utmärkt prestation ☐ Bra prestation ☐ Dålig prestation	
				4 Förmåga att driva vildsvin ☐ Utmärkt prestation ☐ Bra prestation ☐ Dålig prestation	
				5 Lydnad ☐ Utmärkt prestation ☐ Bra prestation ☐ Dålig prestation	
Noteringar					
Slutlig bedömning ☐ Godkänd ☐ Ej godkänd ☐ Utvecklingsbar					
UNDERSKRIFT					
Ort	Datum	Hägn	Underskrift testledare		

08/2018 - 04/2019

Box 771, 191 27 Sollentuna | BESÖK Rotebergsvägen 3, Sollentuna | TEL 08-795 30 00 | tavling@skk.se | www.skk.se

<https://www.skk.se/globalassets/dokument/prov-och-tavling/blanketter/protokoll-hagntest-vildsvin-t53.pdf>

Bilaga 3. Enkät

Frågor i enkätundersökning

Del 1, Information om dig:

1. Din könsidentitet:
 1. Kvinna
 2. Man
 3. Annat
 4. Vill ej uppge
2. Din ålder (födelseår)
3. I vilket län bor du (rullista med alla län)
4. Är du jägare? JA/NEJ
5. Är du hundägare JA/NEJ
- 5b. Om ja, använder du din hund i jakt? JA/NEJ
7. Vilken kunskapsgrad anser du att du besitter gällande jaktprov med hund på vildsvin eller grävling?
 1. Mycket hög
 2. Hög
 3. Medel
 4. Låg
 5. Mycket låg
 6. Ingen kunskap

Del 2, Frågor om användande av levande djur vid träning och jaktprov

8.I Djurskyddslagen står det att djur som hålls av människan ska skyddas mot onödigt lidande och det står även specifikt att vid prov och träning är det förbjudet att utsätta djur för lidande. Hundar tränas och genomför prov på levande vilda djur som hålls av människan, där det finns risk för att djuren utsätts för lidande i form av stress och skador. Är det enligt dig ändå godtagbart att använda levande vilda djur vid jaktprov?

1. Ja, i högre omfattning än nu
2. Ja, i samma utsträckning som nu
3. Ja, men i mer begränsad utsträckning än nu
4. Nej

9. Är nyttan (träning av jakthund för mer framgångsrik jakt) större än lidandet (eventuell stress och skada) hos djuren? JA/NEJ/ingen åsikt
10. Vildsvin hålls i hägn (2-8 hektar) där hundarna släpps för att hitta och driva vildsvinen under en viss tid. Det som bedöms under provet är sök, slagarbete och upptagningsförmåga, jaktarbete (drev, stånd eller gångstånd), skall, skallmarkering, samarbete, lydnad och jaktlust. Svenska kennelklubben har egen regel med maxtid på 60 min då hunden får vara i hägnet. Är detta enligt dig acceptabelt?
- a. För hunden JA/NEJ/ ingen åsikt
- b. För vildsvin JA/NEJ/ ingen åsikt
11. Grävlingar släpps ner i ett konstgjort gryt där hunden sedan ska hitta grävlingen inom en maxtid på 15 min. Hundarna och grävlingarna hålls åtskilda av ett nät för att de inte ska kunna ha direktkontakt, men grävlingen är på begränsad till en yta (i en så kallad kittel) och kan inte komma undan från hunden när hunden har hittat fram. Grävlingen får vara i kitteln under max 1h. Är detta enligt dig acceptabelt?
- a. för hunden JA/NEJ/ ingen åsikt
- b. för grävlingen JA/NEJ/ ingen åsikt
12. Vildsvinen hålls i grupp och om de uppvisar oskyggt beteende byts de ut från hägnet. Grävlingar används enskilt under jaktprov, övrig tid lever de i ett hägn. Ska man arbeta för att vid jaktprov använda-
- 12 a. flera individer så att varje individ/ grupp används i jaktprov mer sällan? Ja/ Nej/ ingen åsikt
- 12 b. få individer så att samma individ/ grupp används i jaktprov ofta? Ja/ Nej/ ingen åsikt
13. Om man finner ett sätt att ersätta det levande djuret mot något annat (t.ex. avlidna djur eller mekaniska djur) , hur tror du att resultaten för proven kommer att påverkas för jakthundarna? Bra/lika/ dåligt/ vet ej
14. Om man kan träna grävling och vildsvinen och förbereda dem inför jaktproven, med syfte att leda till en mindre stressad situation och minska skaderiskerna för båda djuren, är detta något man bör göra? JA/NEJ / ingen åsikt
15. Tror du att resultaten vid jaktprov med tränade bytesdjur blir mindre pålitliga? JA/ NEJ / ingen åsikt
16. Övriga åsikter angående träning och jaktprov som utförs med levande bytesdjur. ÖPPET SVAR: